

(Ne)ružové dáta o výskyte a liečbe rakoviny prsníka. Ako zabrániť zbytočným úmrtiam?

Tlačová správa

Bratislava, 19. október 2023

Október je mesiacom, ktorý nás už tradične intenzívne upozorňuje na význam prevencie rakoviny prsníka. Žiaľ, výskyt tohto ochorenia na Slovensku stále potvrdzuje potrebu zvyšovania povedomia o tejto závažnej chorobe, dôležitosti prevencie, ale i podpory tým, ktorí s ňou bojujú.

Prekvapivé údaje o výskyte a liečbe karcinómu prsníka prezentoval na dnešnej odbornej konferencii NOI Fórum **Imrich Berta, MPhil. z Inštitútu zdravotných analýz**: „V ostatných rokoch evidujeme vysoký nárast nových prípadov v skupine žien do 50 rokov. Bratislava má až o 80 % vyššiu incidenciu ako menej rozvinuté okresy na východnom Slovensku. Neružové dáta sa týkajú najmä nerovnosti v prežívaní a diagnostike. Na Slovensku sa viac ako 5 rokov od diagnostiky dožije 76 % pacientiek, vo Veľkej Británii je to 86 % a v susednom Česku 81 %. Prežívanie je najvyššie v Bratislavskom, Trenčianskom a Trnavskom kraji, pričom v analýze prežívania pacientiek v jednotlivých okresoch vidíme koreláciu s účasťou na mamografickom skríningu aj s nákladmi na diagnostiku.“

Odborná konferencia NOI Fórum je v rámci skríningových onkologických programov prelomová: „NOI Fórum je vôbec prvou konferenciou venovanou onkologickým skríningom po spustení ich organizovaných programov postupne od roku 2019 a sme veľmi radi, že sa uskutočnila v spolupráci a na pôde Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré je garantom organizovaných onkologických skríningových programov,“ povedala **riaditeľka Národného onkologického inštitútu MUDr. Mária Rečková, PhD.** a ďalej vysvetlila: „Skríning, tzv. onkokontrola, je sekundárna prevencia za účelom včasného záchytu liečiteľných nádorových ochorení, ako sú rakovina prsníka, krčka maternice a hrubého čreva a konečníka s cieľom znížiť úmrtnosť na tieto ochorenia. Môže byť súčasťou preventívnej prehliadky u všeobecného lekára (skríning rakoviny hrubého čreva a konečníka) alebo gynekológa (skríning rakoviny krčka maternice). Ide však o samostatné vyšetrenie zamerané na záchyt vybraných onkologických ochorení v určitom veku a časových intervaloch. Skríning rakoviny prsníka sa vykonáva na preverených mamografických pracoviskách, ktorých je v súčasnosti na Slovensku 22.“

Cieľom NOI Fórum je predstaviť aktuálne dáta a údaje a nastaviť na najbližšie roky skríningový program rakoviny prsníka (mamografiu) na Slovensku tak, aby táto ONKOKONTROLA nielen spĺňala najvyššie kritériá kvality, ale aby pribúdalo čoraz viac overených

skriningových mamografických pracovísk pre včasnú a dostupnú diagnostiku, a aby skriningové vyšetrenie (mamografiu) absolvovalo čo najviac žien, ktorým je určené.

Minister zdravotníctva Michal Palkovič: „Výsledky, ktoré chceme dosiahnuť, sú jasné – napokon, vždy ide na konci dňa o zdravie a životy nás všetkých. A preto v súlade s Európskym plánom boja proti rakovine, ktorý je politickým záväzkom na zvrátenie negatívneho vývoja týkajúceho sa onkologických ochorení, ako aj odrazovým mostíkom k silnej európskej zdravotnej únii, je našou úlohou kontinuálne zlepšovať organizáciu, riadenie a poskytovanie zdravotníckych služieb v rámci prevencie a kontroly onkologických ochorení ako kľúčového strategického nástroja na zníženie vysokej chorobnosti a úmrtnosti na rakovinu na Slovensku s výhľadom do roku 2030.“

„Potešujúce je, že účasť na skriningových vyšetreniach (ONKOKONTROLE) postupne stúpa: v trojročnom intervale 2020-2022 u gynekológa absolvovalo skriningové vyšetrenie rakoviny krčka maternice až 56,1 % žien vo veku od 23 rokov a v roku 2022 až 44,4 % mužov a žien vo veku 50-75 rokov si skontrolovalo zdravotný stav prostredníctvom testu na skryté krvácanie do stolice, čím môžu predísť rakovine hrubého čreva a konečníka. Slováci a Slovenky začínajú chápať, že ísť k lekárovi v čase zdravia, dať si skontrolovať svoj zdravotný stav a uistiť sa, či som v poriadku, je jednoduchšie a zodpovedné. Na pozvanie zdravotnou poisťovňou na skriningové vyšetrenie reagovalo stále pomerne málo osôb, len okolo 21-22 %, pozvánka príde však iba tým ľuďom, ktorý pravidelne nechodia na preventívne prehliadky, preto je úspech, že aspoň pätinu z nich dokážeme presvedčiť, aby sa išli dať skontrolovať,“ doplnila **MVDr. Jana Trautenberg-Ricová, koordinátorka skriningov z Národného onkologického inštitútu.**

„Osveta a jej šírenie je kľúčovým krokom k zvýšeniu povedomia o rakovine prsníka a prevencii. S pravidelnou osvetou môžeme odstrániť mýty a nejasnosti týkajúce sa tejto choroby a povzbudiť ženy k tomu, aby aktívne dbali o svoje zdravie. Zvýšené povedomie a vzdelávanie môžu viesť k väčšej prevencii, včasnej detekcii a lepším výsledkom liečby rakoviny prsníka. Aj preto sme v našej pracovnej skupine zamerali svoje úsilie na realizáciu kampane OKONKONTROLA, ktorú od októbra tohto roka spúšťame v médiách. Ďakujem všetkým, ktorí sa na nej podieľali a budem sa tešiť, ak sa aj vďaka našej kampani podarí zachrániť čo najviac zdravia a životov,“ uzavrela **PhDr. Tatiana Kmecová, vedúca pracovnej skupiny pre mediálnu podporu skriningov KO MZ SR.**

Pacientske združenia zohrávajú nenahraditeľnú úlohu v poskytovaní emocionálnej a praktickej podpory, zdieľajú informácie a bojujú za práva pacientov. Ich práca je neoceniteľná pre jednotlivcov i pre celú komunitu. „V ružovom októbri by sme chceli venovať uznanie a podporu našim členkám, ktoré neúnavne pracujú nielen na zlepšení životov pacientiek, ktorých postihla rakovina prsníka, ale predovšetkým na osвете o ochorení a život zachraňujúcej

prevencii. Nezabudnime, že naším cieľom je dosiahnuť svet bez tejto smrtiacej choroby. Nech ružový október bude inšpiráciou pre všetkých, aby sme sa k tomuto cieľu priblížili,“ uviedla na tlačovej konferencii **Dominika Kormanová, predsedníčka občianskeho združenia Amazonky.**

Napriek enormnému úsiliu patientskych organizácií, štátnych inštitúcií či lekárov len veľmi málo žien pravidelne absolvuje preventívne prehliadky. Prevencia a včasná diagnostika majú pritom zásadný vplyv na výsledky liečby. „Každá z nás má v rukách možnosť ovplyvniť svoje zdravie a postarať sa o seba a svoju budúcnosť. Rakovina prsníka je choroba ako každá iná, dá sa liečiť aj vyliečiť, ak je zistená včas. Ružový október nám dáva príležitosť zdôrazniť túto dôležitosť a povzbudiť všetky ženy, aby sa nebáli prevencie a starali sa o svoje prsia. Pravidelné vykonávanie nielen samovyšetrenia, ale aj skrínigové mamografické vyšetrenie každé dva roky dokážu odhaliť včasné štádia rakoviny, ktoré sú veľmi dobre liečiteľné a zachránia mnohým roky kvalitného života,“ opätovne vyzvala popredná rádiologička a tvorca slovenského programu skrínigu rakoviny prsníka **MUDr. Alena Kállayová, predsedníčka neziskového fondu Ružová stužka a Europa Donna Slovakia.**

15. október - Deň pre zdravé prsia

Celoeurópsky Deň pre zdravé prsia (Breast Health Day) sa koná každoročne v 47 krajinách. Jeho iniciátorom je medzinárodné združenie žien, ktoré prekonali rakovinu prsníka, Europa Donna International. Deň pre zdravé prsia má za cieľ informovať ženy všetkých vekových kategórií o potrebe prevencie, ako aj včasného zistenia výskytu rakoviny prsníka skrínigom. Tohtoročná kampaň dostala názov „Mamografický skrínig - Onkokontrola - zachraňuje život a zdravie žien Slovenska“.

Rakovina prsníka je jednou z najčastejších foriem rakoviny medzi ženami, ale nejde o výhradne ženské ochorenie. Napriek neustálemu pokroku v medicíne a inováciám v liečbe prevencia zostáva stále kľúčová. Samovyšetrenie prsníkov, pravidelné absolvovanie mamografie a zdravý životný štýl môžu prispieť k zníženiu rizika ochorenia. V októbri ešte intenzívnejšie vyzývame ženy i mužov, aby si uvedomili túto problematiku a venovali pozornosť svojmu zdraviu.

www.onkokontrola.sk

www.noisk.sk

www.health.gov.sk

Kontakt pre médiá:

Katarína Gudiaková, Snowball Communications, gudiakova@snowball.sk, +421 903 605 329

